

# Abadea ta deabrua

Garillaren egun argi baten, erri txiki bateko abadea, goizean-goiz, mezea emonda, udako goiz-iruntz gozoa artzera, basora joan zan.

Eta gure abadea, mendi-gaillurrera eldurikoan, txuntur aretatik bere errira begira jarri zan. An bean, bere errian, elizatxo polita, basetxe zuri-txukunak, eta solozelai eder-ederrak ikusten ebazan. Aren joza ta aren atsegiñal!



Ango garitzak, ango artotzak eta ango ortu-ari ederrak batez be, abadearen biotza atsegiñez beterik jarten eben. Alako edertasunaz gelduta egoan. —Au dok edertasuna! —iñoan—. Nire erriarentzat, Jaungoikoaren esku-zabala! Goratu ta bedeinkatua izan bedi Bera ordu ta une gutzietan...

Eta bere barruko pozaz adoretuta, gorantz begira, "Gloria in excelsis Deo" kantatu ederra abestu eban. Abestiaren amaieran, barriz, abadearen abots durunditsuari zeruko aingeru zuriak, abots gozo-gozoz, "Amen, amen" erantzun eutsoen.

Barrero be, abadea bere erritxoari begira jarri zan; aren ugaritasunak, pozaren pozez, zoratu egin bear eban.

Abadea alan zala, mendi goienean, kedarra lako gizon baltz bat agertu zan. Eta agerturiko gizon baltz bildurgarri arek, abadeari, bere ondora urreratuta, barredestaiñez esan eutsan:

—Mutil! zer dala-ta orrenbeste poz eta orrenbeste atsegin?

—Onenbeste poz zegaitik dodan diñok ik? —erantzun eutsan abadeak begi-zearka—. Begiratu egiok nire erriari: orko solo ederrak eta orko solo-ari ikusgarriak! Benetan poztuteko zerik ez ete-yagok bertan ba?

—Tirok, tirok... orrenbeste poztuteko gauzea be ez dok ori-ta... Ire erriko solo ta ortuak apurtzeko zaldiak eskuan daukadazala, ez ete dakik? Abil arduraz eta marduraz.

Azkenengo berbok entzutean, abadeak gizon a deabrua zala igarri eban. Eta, arpegia aregana adoretu zuzenduez, ben-ben esan eutsan:

—Eta, eta... ire zaldi indartsuak eusteko indarra lortu daikedala, ez al dakik euk be? Txerren madarikatu ori!, i baiño guztiz geiago danaren bat ba-yagok an goian...

Orduan, txerrena asarratu egin zan; eta agin-kirrizka-otsa bildurgarriro egiñaz, asarre biziz deadar egin eban:

—Ikusiko dok, ikusiko dok... Illuntzera orduko, ire erriko solo ta ortu guztiak triskatuta ta birrinduta geldituko dozak. Ez garirik, ez artorik, ez fruturik ez dok bertan geldituko.

Ori entzunda, abadea, deabruari "ikusiko yoagu nor nor dan" esanda, mendia beera abiatu zan.

Bidean etorrela, lantzean bein zeru-aldeara begiratzen eban. Zeruan eguzkia argi-argi ikusten eban; lañoaren apurrik ez zan bertan agiri; urdin-uridin egoan dana.

Ori ikusita, abadea poztu egin zan; egun aretan ezetariko ekaitzik ez zala izango, uste izan eban.

Ibili ta ibili eginda, eguerdirako etxera jo eban. Eta bazkaritan ziarduala, nekakuta egoala-ta, eguerdi-ostean ogera joan bear ebala esan eutsan berrebari; eta, bera lotan ziarduan bitartean, zerua lañotu ba'ledi lañotu, dei egin egiola.

Arrebeak, ardura ori leporatzen ebala, baietz erantzun eutsan.

Neskea baiña, arratsalde aretan, auzoko andrazko batzukaz briskan asi zan; eta joko orretan ziarduala, bere nebearen esanaz arean be ez zan gomutatu. Nebarik munduan ba'zan be ezan orduan gomutetan.

Alako baten, trumoiak jo eban. Eta uste bagako trumoi ots aundi arek, oge-ganean bazkalostekoa egiten ziarduan abadea dardar jarri eban.

Buztintza'tar Errose'k eginda, ta Kerexetar'tar Jaime'ren ardurapean argitaratuta.

Ogetik jagi ta leioratu zanean, barriz, zeru osoa lañoaz beterik egoala ikusi eban. Eta bere erritxoko solo ta ortuak apurtu bear ebazan ekaitz bildurgarria ba-etorrela konturatu zanean, jaren tamala ta ikarea!

Gurutze deuna, ur bedeinkatua ta liburua artuta, etxeko ortura arrapala baten jatsi zan. Eta bertatik, arrebeari, otzara bat buruan artuta, ortura, bere ondora joan zeitela agindu eutsan. Eta orrebeak, otzarea buruan arturik, abadearen agindua berealaxe bete eban.

Orduan, abadea, "konjurua" egiten asi zan; eta otoitzakaz batean, bidean etorren ekaitz kaltegarria atzeratu egiala eskatu eutsan Jaungoikoari. Edo bestela, jausi bear zan arri-abarra, erriko solo-baratzetan kalterik izan ez zeiten, bere arrebearen buruko otzaran sartu egiala. Atzeratzea egoki ez ba'zan be, errian beintzat kalterik ez egiala egin, eskatu ta eskatu egin eutsan.

Onetan, oiñaztiak eta trumoi-ots itzelakaz, goitik-beera euria ta arria asi ziran jausten. Alan zala be, Jaungoikoak, abadearen otoitzak gogo onez entzun ebazalako, goitik-beera jausi ziran arri guztiak, ezeri be kalterik egiten ez eutsoela, neskatillearen buruko otzaran pillatu ziran.

Alan, euren erriko solo-baratzak, len aiña eder edo ederrago gelditu ziran.

Gauza miragarri, ori izan zan unean, deabrua, barrien-barri agertu zan; eta bere esan kaltegarriak bete ez ziralako, amorruez beterik agertu be.



Abadeak baiña, deabruari ezkeraz gurutzea erakutsirik, aldean eroiazan oiñetakoak jaurti eutsazan. Eta orrenbestez, txerren madarikatua, su ta gar aldendu zan, abadea ta erriko lagun guztiak pozez beterik gelditzen ziralako.